

Mødet den 12. Oktober 1916.

(For lukkede Døre).

Fraværende: Mikkelsen.

1. (J. Nr. 251—1916). Indstilling fra Brolægningsudvalget om efter afholdt Licitation at overdrage **Bortførelsen af Dagrenovationen** for alle 7 Distrikter til Vognmand C. Knudsen for 65600 Kr.

Magnus Nielsen oplyste, at Udgiften i 1913 havde været ca. 45000 Kr. og i Krigens første Aar var blevet ca. 53000 Kr., men at Vognmændene nu mente at kunne forlange, hvad det skulde være. Byraadet havde derfor for nogen Tid siden givet Udvalget Tilladelse til at udbyde Arbejdet i ny Licitation, og ved samme Lejlighed havde man faaet ny Kontrakter udarbejdet. Efter de billigste Tilbud ved Licitationen vilde Udgiften imidlertid blive 75703 Kr., hvilket betød et saa klækkeligt Paalæg, at Udvalget tog Licitationen tilbage og spurgte de bydende om, hvad de vilde renovere for, naar de fik Lov til at arbejde hele Dagen. Dette kunde nemlig godt lade sig gøre, efter at man havde faaet de ny Vogne, og Sundhedskommissionen havde heller intet der imod. Der fremkom saa ny Tilbud, hvorefter Udgiften dog ikke gik længere ned end til 71095 Kr., og Udvalget havde faaet den bestemte Opfattelse, at de bydende paa Forhaand havde delt Arbejdet

imellem sig. Det var imidlertid saa kommet til Uenighed mellem Vognmændene, og Vognmand Knudsen indgav da et samlet Tilbud paa 65600 Kr., hvis han kunde faa hele Arbejdet. I Dag var der tillige kommet nye Tilbud fra flere forskellige, hvorefter den samlede Udgift vilde blive godt 64000 Kr., men da det vilde være urigtigt at modtage disse Underhaandstilbud, indstillede Udvalget, at man overdrog hele Entreprisen til Vognmand Knudsen for 65600 Kr., hvis han kunde stille den fornødne Kaution. Til Sammenligning skulde nævnes, at Udgiften i København var 725000 Kr.

S a m u e l s e n bemærkede, at man stod overfor en Ringdannelse af Vognmænd, men at disses Formand mærkelig nok havde brudt Ringen ved at tilbyde at overtage hele Arbejdet. Denne Ringdannelse fra Vognmændenes Side maatte medføre, at Kommunen, naar man kom under rolige Forhold, blev sin egen Entreprenør, hvad den meget vel kunde være, efter at de 14 ny Vogne var blevet anskaffet. Naar man blev saaledes behandlet af Vognmandsforeningen, var der god Grund for Kommunen til selv at lade Arbejdet udføre, hvilket Hr. Magnus Nielsen ogsaa var enig i. Københavns Kommune var ogsaa selv begyndt for enkelte Distrikters Vedkommende at være sin egen Entreprenør. Selv om der havde været nogen Stigning af Arbejdsløn og Foderpriser, var Udgiftens Stigning altfor abnorm. At der kunde arbejdes til Kl. 5, medførte naturligvis, at Arbejdet kunde udføres billigere.

S i m o n s e n troede, at baade Kommunen og de private Grundejere vilde staa sig godt ved, at Kommunen overtog baade Dag- og Natrenovationen. En rationel Ordning af denne Sag var blevet udskudt af Hensyn til Indførelsen af W. C. Taleren

havde stadig hævdet, at W. C. ikke vilde blive helt indført den første Menneskealder, og Tiden syntes at give ham Ret. Man kunde derfor lige saa godt først som sidst overtage det hele selv, navnlig da man derved vilde slippe med Halvdelen af Udgiften. Det vilde være meningsløst at finde sig i Vognmændenes Opskruning af Priserne.

J a k o b J e n s e n skulde ikke filosofere over, hvor længe det vilde vare med at faa W. C. indført over det hele, men vilde dog bemærke, at man kun havde haft W. C. i 3 Aar, og at Tilslutningen havde været meget god. Arbejdslønnen var kun steget forholdsvis lidt, men Foderpriserne og Hestepriiserne var steget med henholdsvis 225 % og 300 %, ligesom ogsaa Priserne paa Seletøj var steget betydeligt, saa Taleren misundte i og for sig ikke Vognmændene, og skønt han var Ven af Tanken om at lade Kommunen selv overtage Renovationens Udførelse, vilde han dog fraaade, at man gik dertil i disse Dage.

S a m u e l s e n var ganske klar over, at man maatte se at finde en bedre Ordning med Hensyn til Natrenovationens Udførelse, da det jo nok vilde vare længe, inden W. C. blev indført over det hele. Udvalget mente dog, at man burde se Tiden lidt an, da der jo kun var gaaet faa Aar, siden W. C. Systemet var blevet paabegyndt. Udvalget laa med Forslag til en Forbrændingsanstalt for Dagrenovation, men Tiden egnede sig næppe til at gennemføre Forslaget, ja man kunde maaske ikke engang faa det fornødne Materiale. Gentofte Kommune havde i hvert Fald maattet standse et lignende Arbejde, fordi der ikke kunde skaffes Kedler. Udvalget havde endvidere undersøgt Muligheden for at indføre et Kompostsystem, men

det viste sig, at man, hvor man havde et saadant, ikke kunde blive af med Komposten, hvilket jo ikke tilskyndede til at indføre Systemet.

Carl Laur sen havde Erfaring for, at det ikke var nogen lukrativ Forretning at være Vognmand i disse Tider.

Jakob Jensen bemærkede, at de Landmænd, som brugte Kompost hvert Aar, snart kom til kun at høste Tisler og Burrer.

Indstillingen vedtoges.

2. (J. Nr. 375—1916). Skrivelse af 7. Oktober 1916 fra Havneudvalget i Anledning af en **Anmodning fra Aarhus Oliefabrik om Forlængelse af Lejemaalet angaaende en Plads til en Ilt- og Brintfabrik**, beliggende udmiddelbart Syd for den af Oliefabrikken lejede Plads ved Sydhavnen, saa lydende:

»Fra Dansk Ilt- & Brintfabrik A/S modtog Havneudvalget under 29. Februar d. A. Ansøgning om Leje af Plads ved Sydhavnen i Nærheden af den af Aarhus Oliefabrik lejede Plads ved Slippens Vestside. Selskabet agtede paa denne Plads at anlægge en Ilt- & Brintfabrik til Samarbejde med Oliefabriken. Efterat Udvalget den 31. Marts var enedes med Selskabet om at leje det en Plads ved Vejen umiddelbart Syd for den af Oliemøllen lejede Plads, udfærdigedes Udkast til en Lejekontrakt i Overensstemmelse med andre ved Havnen gældende Lejekontrakter, idet Lejemaalets Varighed som for andre Lejere saasom Kulforretningerne og Aarhus Trælasthandel fastsattes til 15 Aar.

I Skrivelse af 10. August meddelte Aarhus Oliefabrik Lim., at Ilt- & Brintfabriken, paa hvis Vegne Bankdirektør Schou havde ført Forhandlinger med Udvalget, efter Bankdirektørens Død

var købt af Oliefabriken, og at det for denne maatte anses nødvendigt, at det nye Lejemaal afsluttedes paa de samme Betingelser og særlig ogsaa paa samme Tidsrum, nemlig 40 Aar, som for den tidligere af Oliefabriken lejede Grund. Havneudvalget har imidlertid ikke ment, at de samme særlige Grunde vare til Stede, som i sin Tid foranledigede, at man med Aarhus Oliefabrik Lim. afsluttede en Lejekontrakt paa et længere Aaremaal og paa gunstigere Betingelser, end nogen anden Lejer ved Havnen har opnaaet, og svarede derfor under 28. f. M. saalydende:

»Efterat Havneudvalget efter de ved Mødet den 22. d. M. fra Fabrikens Direktør og Ingeniør fremkomne Udtalelser paany har haft Spørgsmaalet om Betingelserne for Leje af det A/S Dansk Ilt- & Brintfabrik tilbødte Areal under Overvejelse, er man kommen til det Resultat, at man ikke kan betragte Lejemaal som kun en Udvidelse af Oliefabrikens ældre Lejemaal af Grunden ved Slippen, og at man ikke mener at kunne slutte et nyt Lejemaal med Fabriken paa andet end i Hovedsagen samme Grundlag som Havnens andre Lejemaal. Man maa i Henhold hertil fastholde, at Lejemaal afsluttes paa højst 15 Aar, men kan muligen forhandle om at indrømme Fabriken Forlejeret til Arealet efter Udløbet af de 15 Aar paa de Betingelser, som Havneudvalget til den Tid fastsætter for Arealets Benyttelse.«

Da Oliefabriken efter at have modtaget dette Svar under 30. f. M. har anmodet om at faa Sagen forelagt Byraadet, tillader Udvalget sig hermed at udbede sig Byraadets Afgørelse, idet Udvalget formener, at det af Hensyn til Havnens andre

Lejere ikke vil være tilraadeligt atter denne Gang at indrømme Oliefabriken en Særstilling.»

Formanden oplyste, at den af Oliefabriken ønskede Plads ganske vist laa ved den af Fabrikken tidligere lejede Plads, men at der dog var en bred Vej imellem, over og under hvilken der skulde skabes Forbindelse mellem de to Pladser. Som Hovedgrund for sit Ønske om at faa den ny Plads paa de samme Betingelser som den gamle og da navnlig paa samme Aaremaal anførte Fabrikken, at Forudsætningerne for det store Foretagende, som det alt havde paabegyndt, havde forandret sig væsentlig, saaledes at Fabrikationen helt maatte forandres, og det blev paastaaet, at hvis man ikke fik Pladsen ved Siden af, maatte det store Anlæg staa ledigt. Man kunde nu tro, hvad man vilde, men det var dog vist saaledes, at de Forudsætninger, hvorunder Fabrikken havde lejet den oprindelige Plads, var forandrede. Havneudvalget var imidlertid betænkelig ved at leje det ny Areal ud paa saa langt et Aaremaal, 40 Aar. Da det kun var et mindre Areal, kunde Taleren maaske nok gaa med dertil, men Udvalgets Flertal, d. v. s. Udvalget med Undtagelse af Taleren, var bange for Konsekvenserne med Hensyn til de andre Lejemaal, som skulde afsluttes, og hvor det for fleres Vedkommende blev gjort gældende, at det drejede sig om store og værdifulde Anlæg. Som det fremgik af Skrivelsen, vilde Havneudvalget gaa til Udleje paa 15 Aar og med Forlejeret for Fabrikken efter denne Tids Forløb dog paa de Vilkaar, Udvalget da maatte finde passende. Det var kedeligt for Udvalget at komme med et saadant mindre Spørgsmaal til Byraadet, men Betænkelighederne i Udvalget var saa stærke, at der ikke var andet at gøre. Muligvis kunde man gaa en Mel-

lemvej ved at tilbyde 20 Aar, men om den Udvej var mulig, skulde Taleren intet sige om.

M a r t h i n H a n s e n udtalte, at Krigen havde umuliggjort den Fabrik, Oliefabrikken havde under Opførelse ved Havnen, og at Fabrikken nu ønskede at gaa en anden Vej end oprindelig tænkt, men at det ikke kunde ske uden ved at indrette den Fabrik, der nu var Tale om. Naar Forholdet var det, og man havde givet Fabrikken Plads til den oprindelige Fabrik for 40 Aar, var det noget smaaligt af Udvalget ikke at ville indrømme længere Lejemaal end 15 Aar. Efter de Udgifter, Fabrikken allerede havde haft, var dens Ønske ikke urimeligt. Taleren kunde derfor godt gaa med til de 40 Aar og vilde mene, at man i hvert Fald maatte indrømme op mod 30 Aar.

S a m u e l s e n kunde slutte sig til Hr. Marthin Hansen og syntes, at man maatte give Oliefabrikken Ret i dens Betragtninger. Naar Forudsætningerne for den første Fabriks Virksomhed var forandrede, var det rimeligt at imødekomme Fabrikken, som aldrig vilde bygge den ny Fabrik, hvis den ikke var blevet nødt dertil. Havneudvalgets Stilling var mere end mærkelig, da det dog drejede sig om en Fabrik og ikke en Oplagsplads. Taleren anbefalede at indrømme de 40 Aar.

M i k a e l J o h a n s e n fandt Havneudvalgets Stilling ganske uforstaaelig. Naar Oliemøllen havde lejet Areal til en Fabrik for 40 Aar og nu mente det nødvendigt at faa endnu et Areal, for at den oprindelige Fabrik kunde drives, burde man imødekomme Ønsket. I Stedet for at stille sig vrangvillig burde man med Glæde afgive det ny Areal. Naar der ikke var tilstrækkelig Plads til de Virksomheder, der maatte komme, maatte Havnen være bygget forkert, da der dog var Plads nok lige ved,

f. Eks. Landsudstillingsterrænet. Man kunde ikke forlange, at nogen skulde bygge Fabrik uden at faa tilstrækkelig Tid til at drive Virksomheden. Det kunde ikke nytte at lægge de store Virksomheder Hindringer i Vejen, saa Taleren vilde anbefale, at man lejede det ny Areal ud paa 40 Aar ligesom det tidligere Areal.

J a k o b J e n s e n hævdede, at Oliefabrikkens oprindelige Fabrik ved Sydhavnen meget vel kunde eksistere, selv om Fabrikken ikke fik det ny Areal, idet det kun drejede sig om en Brintfabrik, som i flere Aar havde ligget i Aabyhøj, og som man nu ønskede i Nærheden af Fabrikken ved Havnen. Sagen var, at denne Brintfabrik omtrent var gaaet op i Oliefabrikken, som saa ønskede det samme Aaremaal for den som for sin gamle Fabrik. Fordelen for Oliefabrikken laa i en Besparelse af Kraftforbruget, men der var ikke Tale om, at den første Fabrik blev umuliggjort. Havnen var bygget væsentlig for Handelen og ikke saa meget for Fabriksanlæg, selv om man jo nok havde tænkt at skaffe Plads til nogle industrielle Virksomheder. En Brintfabrik vilde ingen Indtægt give Havnen ud over Lejen af Arealet, hvorimod mange Købmænd ønskede Plads, og det gav Indtægt for Havnen. Købmændene stak ogsaa store Kapitaler i deres Anlæg, en Kulhandler byggede saaledes for over $1\frac{1}{2}$ Million, og de maatte nøjes med 15 Aar. At man satte dette Aaremaal, betød naturligvis ikke, at de skulde flytte efter den Tids Forløb, men kun, at Efterkommerne skulde have Ret til at disponere over Arealet, hvis Udviklingen gjorde det ønskeligt. Ingen Havn i Danmark lejede Arealer ud for 40 Aar højst 15—18 Aar. 20 Aar kunde man maaske gaa med til, men ikke længere. Derimod kunde Oliemøllen faa Forlejeret,

og dermed maatte den være tilfreds. Da Havnen blev projekteret for 16 Aar siden, troede ingen paa Muligheden af den Trafik, der nu var til Stede, men det var naturligvis let nok at sige, at Havnen burde været lavet anderledes. Dersom man udlejede dette Areal for 30—40 Aar, vilde Taleren gaa med til det samme for alle andre Lejere, og saa maatte Byraadet tage Ansvaret.

Christensen mente, at naar man lejede Arealer ud for 15 Aar til Kul- og Tømmeroplæg, maatte man kunne indrømme et længere Aaremaal for Fabriksanlæg, og naar man engang var gaaet med til 40 Aar for Oliefabrikkens Vedkommende, kunde man nok gaa med til det samme Aaremaal for den lille Plads, der nu var Tale om til den samme Virksomhed. Farlige Konsekvenser kunde der ikke komme. Noget andet var det, om Havneudvalget vilde erklære, at Havnepladsen var saa lille, at man ikke turde disponere over Arealerne for længere Tid end 15 Aar. Taleren maatte protestere imod Udtalelsen om, at man vilde være med til at leje ud for 40 Aar til Oplagspladser.

Simonsen gjorde gældende, at var der sket noget galt ved at leje den første Plads ud for 40 Aar, maatte Havneudvalget tage Ansvaret derfor, da dets egentlige Ordfører, Hr. Jakob Jensen, den Gang havde udtalt sig paa en saa diplomatisk Maade, at Byraadet ikke havde Spor af Begreb om, hvad Udvalget vilde. Det tiltalte Taleren meget, at Oliefabrikken nu vilde flytte en ny Virksomhed hertil, saa Taleren var mest stemt for at imødekomme Fabrikkens Ønske. Vidtgaaende farlige Konsekvenser kunde der ikke følge deraf, den eneste Følge kunde i hvert Fald blive, at ældre Lejere, som ønskede ny Plads ved Siden af deres alt lejede Plads, kunde leje paa samme Aaremaal

som for denne. Overfor ny Lejere kunde den foreliggende Sag ingen Konsekvenser medføre. Taleren havde forstaaet Formandens Udtalelse om 20 Aar saaledes, at Sagen kunde gaa i Orden, hvis dette Aaremaal blev indrømmet. Var det Tilfældet, vilde Taleren tiltræde Formandens Forslag, hvis ikke, kunde han gaa med til 40 Aar.

Formanden turde ikke sige, at Oliefabrikken vilde akceptere Lejemaalet paa 20 Aar.

Niels Jensen hørte til den Del af Udvalget, som mente, at man ikke burde leje Arealer ud paa længere Tid end 15 Aar. Havnepakhuset var i sin Tid blevet lejet ud saaledes, at Udvalget ikke kunde opsigte Lejemaalet, hvad der havde været til stor Gene. Den røde Traad for Udvalget var i det hele taget, at der ikke maatte lejes ud for længere Tid end 15 Aar, fordi man ikke burde binde Efterkommerne. Alene det at give Forlejeret efter de 15 Aars Forløb var en stor Indrømmelse. Brintfabrikken havde Udvalget lejet Plads ud til for 15 Aar, Kontrakten var blot ikke blevet underskrevet, fordi Selskabets Formand døde.

Kjeld Sørensen troede, at Sagen var blevet slaaet vel stort op. Det bedste vilde sikkert være, at der var bestemte Regler at gaa efter, idet alle andre selvfølgelig maatte have samme Rettigheder, som man indrømmede Oliefabrikken. Antagelig vilde Oliefabrikken have flere Virksomheder derned, f. Eks. en Maskinfabrik. og der skete næppe noget uheldigt, selv om Byraadet kun gik med til 15 eller 20 Aar. Skulde det offentlige faa Brug for Arealet, vilde det være meget uheldigt at have det udlejet for 40 Aar.

Mikael Johansen fandt det vanskeligt i vore Dage at skelne mellem Købmandsvirksomhed og Fabriksvirksomhed, og Havnen var i hvert Fald

for begge Dele. Vel gjaldt det om at skabe Indtægter for Havnen, men dennes indirekte Gavn var dog det væsentligste. Kunde man ikke leje Arealerne ud til Fabriksvirksomheder paa 40 Aar, var hele Havneanlægget forfejlet, da ingen vilde bygge kostbare Fabrikker for ret meget kortere Tid. Det var muligt, at andre Havne ikke lejede ud for mere end 15—18 Aar, men saa var de heller ikke tidssvarende. Taleren havde ikke forstaaet det saaledes, at Formanden havde stillet Forslag om 20 Aar, og han troede ikke, Oliefabrikken gik ind paa mindre end 40 Aar. Skulde alle Pladser ved Havnen være udlejet, var det kun glædeligt, men derfor maatte man ikke stoppe Udviklingen, det gjaldt saa om at finde andre Pladser. Hvis Udvalget ikke vilde fravige den røde Traad, at der kun maatte lejes ud for 15 Aar, maatte den Traad helst snarest muligt klippes over.

M a r t h i n H a n s e n bemærkede, at det var en Kendsgerning, at der i Handel og Industri var Utilfredshed med den Maade, Havneudvalget arbejdede paa. Naar man havde givet Oliefabrikken en Plads for 40 Aar, og Forudsætningen for Virksomheden paa denne Plads bristede, saaledes at Fabrikken maatte have et nyt Areal til for at faa den oprindelig tænkte Virksomhed til at trives, saa nyttede det ikke kun at ville leje den ny Plads ud for 15 Aar. Sammenligningen med Kuloplagspladser haltede stærkt, da det var forholdsvis let at flytte et Kuloplag, men meget vanskeligt at flytte en Fabrik.

J a k o b J e n s e n hævdede, at det var umuligt at flytte en Kuloplagsplads uden mægtige Udgifter, blandt andet fordi Kulpladserne fordrede Kraner, som ikke var lette at flytte. Da Spørgsmaalet om Udleje af det første Areal til Olie-

fabrikken var fremme, havde Taleren udtalt sig meget klart om sin Stilling. Taleren vilde gerne have saa mange Fabriksvirksomheder i Byen som muligt, men det offentlige maatte være Herre i sit eget Hus. Den ny Fabrik kom der nok, selv om man kun vilde leje Pladsen ud for 15 Aar. Arrangementet betød stor Fordel for Oliefabrikken, og naar denne fik Forlejeret, løb den ingen Risiko, da Pladsen jo ikke vilde blive inddraget, med mindre det var ganske nødvendigt for det offentlige. Det var meget mærkeligt, at det andet Selskab ikke havde frasagt sig Lejemaalet.

S a m u e l s e n vilde ønske, at Oliefabrikken vilde lægge sin Maskinfabrik ned til Havnen i Stedet for ud mod Bruunsgade, hvor den rimeligvis vilde komme. Formanden havde ikke stillet Forslag om 20 Aar, men var vistnok mest stemt for 40 Aar, hvilket Aaremaal Taleren ogsaa mente, man burde gaa med til. Der var stor Forskel paa at flytte en Oplagsplads og paa at flytte permanente Bygninger, der var indrettede til Fabrik. Det var muligt, at Havnen fortrinsvis var for Købmænd, men Oliefabrikken var ogsaa den største Købmandsvirksomhed i Byen.

M ø l l e r mente, at havde man lejet det første Areal ud for 40 Aar, maatte man indrømme det samme Aaremaal for det andet Areal. Udvalget kunde ikke fastholde sit Standpunkt om kun at leje ud for 15 Aar til permanente Bygninger med Maskiner, da ingen Fabrikant vilde bygge Fabrik for det Aaremaal. Man behandlede ikke alle ens, naar man kun lejede ud for 15 Aar, hvorledes end Virksomheden var, da der var stor Forskel paa at indrette en Oplagsplads og en Fabrik.

K j e l d S ø r e n s e n havde med sin Bemærkning om, at alle burde behandles ens, selvfølgelig

ment, at alle Oplagspladser skulde behandles ens og ligeledes alle Fabrikker, men ikke, at der skulde være ens Behandling af baade Oplagspladser og Fabrikker. Det vilde vist være bedst at lade Sagen gaa tilbage til Udvalget. Hvis man i Aften indrømmede de 40 Aar, maatte man give alle andre Fabriksvirksomheder samme Rettighed.

S a m u e l s e n havde intet imod at give andre Fabriksvirksomheder samme Rettigheder, som man gav Oliemøllen.

F o r m a n d e n kunde i adskilligt give Hr. Jakob Jensen Ret, men mente dog, man kunde gaa med til de 40 Aar, fordi det var et forholdsvis lille Areal, og det kun drejede sig om en Tilføjelse til en given Kontrakt. Dersom Forslaget om 40 Aar faldt, vilde Taleren stille Forslag om 20 Aar.

Det vedtoges at afslutte Kontrakt angaaende det paagældende Areal som en Tilføjelse til den for Oliemøllens tidligere Areal paa Havnen gældende Kontrakt, altsaa for et Tidsrum af 40 Aar.

3. (J. Nr. 370—1916). Indstilling fra Udvalget for Observatoriet om, at **Pladsen som Observator ved Observatoriet besættes** med Assistent Ruben Andersen ved Københavns Observatorium.

F o r m a n d e n udtalte, at efter Overenskomsten mellem Byraadet og afdøde Direktør Krüger skulde Københavns Observatorium tages med paa Raad ved Besættelsen af Observatorpladsen, naar Krüger engang gik af. I Henhold hertil havde Udvalget konfereret med Professor Strømgreen, fra hvem der nu forelaa Indstilling om at antage Assistent Ruben Andersen, der i flere Aar havde virket ved Københavns Observatorium, og som for nylig havde taget Magistergraden i Astronomi med et udmærket Resultat. Af andre, der havde været Tale om, skulde nævnes en Hr. Lau og Professor

Hertzsprung. Den første havde i sin Tid anfaldet Observatoriet paa det kraftigste og været langt ude ogsaa overfor Københavns Observatorium og Karlsbergfonden og var vist i det hele en meget stridbar Natur. Professor Hertzsprung var dansk født, men tysk Borger, og der vilde sikkert blive adskillige Vanskeligheder, bl. a. med Hensyn til større Gage, ved at faa ham hertil. Udvalget havde derfor enedes om at indstille Andersen. Da denne var ung og ugift, vidste man ikke, hvor meget af Boligen han vilde benytte, og man tænkte derfor paa at udleje en Del af Villaen. Endvidere gik Indstillingen ud paa, at Andersen blev ansat med en Begyndelsesløn af 3000 Kr., stigende med 400 Kr. hvert 4. Aar til 4200 Kr., samt fri Bolig.

N i e l s J e n s e n syntes, Udvalget havde tiltaget sig vel stor Myndighed ved paa egen Haand at bestemme Lønnen.

F o r m a n d e n gjorde opmærksom paa, at der intet var slaaet fast med Hensyn til Lønnen, og at der netop forelaa en Indstilling derom til Byraadets Vedtagelse eller Forkastelse.

S a m u e l s e n kunde ikke tænke sig, at den foreslaaede Løn kunde virke afskrækkeude, da den ikke kunde kaldes stor for en Videnskabsmand, der havde ofret en Række Aar paa sit Studium.

M a r t h i n H a n s e n mente, at Byraadet skyldte Udvalget Tak for den Maade Sagen nu kunde ordnes paa. Det var meget heldigt, at man havde fundet en dansk Mand til Pladsen. En Arbejdsmand vilde kimse ad den Løn, man bød Observator.

N. J o h. L a u r s e n gik ud fra, at den ny Mand havde samme Forpligtelse, som Krüger

havde haft, til at holde astronomiske Forelæsninger for Byens Lærere.

Formanden oplyste, at Observator efter Overenskomsten med Krüger havde Forpligtelse til at virke i Folkeoplysningens Tjeneste.

Jakob Jensen troede ikke, nogen Arbejdsmand vilde kimse ad en Løn paa 3000 Kr. plus fri Bolig. Selvfølgelig maatte den ny Mand underkaste sig de samme Bestemmelser som Krüger.

Mousten kunde tænke sig, at Staten vilde have drevet Observatoriet, hvis man havde overdraget det til den. Det var imidlertid glædeligt, at man nu fik en Mand derud.

Samuelson troede ikke, det kunde nytte at søge Tilskud hos Staten til Observatoriets Drift.

Simonsen spurgte, om Observator havde Forpligtelse til at modtage Skolernes ældre Klasser.

Formanden besvarede Spørgsmaalet bekræftende. Det vilde sikkert være umuligt at faa Tilskud fra Staten, Professor Strømgreen havde i hvert Fald bestemt afvist Tanken om Forbindelse mellem Observatoriet og Staten.

Jakob Jensen oplyste, at alle Skoler havde Adgang til Observatoriet med deres ældste Klasser.

Indstillingen vedtoges.

- 4 (J. Nr. 383—1916). Lejekontrakt med Forpagter P. Lautrup angaaende »**Hørhaven**« med Undtagelse af ca. 4½ Td. Land:

1.

Lejemaalet omfatter den nævnte Ejendom med tilliggende 2 Marker henholdsvis Nord og Syd for Vejen til »Ørnereden«. Af sidstnævnte Mark undtages dog fra dette Lejemaal et Areal langs Kommuneskellet paa ca. 2,2 Td. Land, som er udlejet til Foreningen »Kvindehjælpen«,

samt et Areal af lignende Størrelse, der er overladt Skovfoged Rasmussen. Begge disse Arealer ere paaviste Lejeren i Marken. Det resterende til »Hørhaven« hørende Markareal udgør herefter ca. 27 Td. Land. Lejemaalet omfatter Bygningerne, saaledes som de afleveres af den nuværende Lejer med sædvanligt mur- og nagelfast Tilbehør, men uden Driftsinventar og Besætning.

Den tiltrædende Lejer kan forinden Tiltrædelsen, for saa vidt den nuværende Forpagter ikke afleverer i Henhold til Synsforretning, begære saadan afholdt over Bygningerne af to uvil-dige Mænd, af hvilke han udnævner den ene og Skovudvalget den anden.

2.

Lejemaalet tager sin Begyndelse den 1. April 1916 og udløber 31. Marts 1923 uden Opsigelse og er med den nedenfor angivne Begrænsning i denne Periode uopsigeligt fra begge Sider.

3.

Den aarlige Lejeafgift udgør 1415 Kr., hvoraf 35 Kr. er Andel i de af Ejendommen gaaende Skatter, Afgifter og Brandpenge, der herefter er Lejeren uvedkommende. Lejen erlægges halv-aarsvis forud paa Aarhus Kæmnerkontor den 1. April og 1. Oktober. Til Sikkerhed for Opfyldelsen af Lejerens Forpligtelser efter Kontrakten forbeholder Kommunen sig 1. Prioritets Pant i den Afgrøde, der til enhver Tid findes paa Ejendommen, samt i Gødning, Besætning og Driftsinventarium. Under Hensyn hertil bliver Kontrakten at tinglæse alene som pantstiftende, idet Retsanmærkning frafal-des.

4.

Lejeren, der ved Tiltrædelsen modtager Bygningerne i forsvarlig Stand, (derunder Port for Laden og de nødvendige Lemme for Gavllugerne), er pligtig til at holde dem vedlige ud- og indvendig og aflevere dem ved Lejetidens Udløb i samme Stand som ved Modtagelsen. — I Tilfælde af Ildsvaade skal Bygningerne hurtigst muligt genopføres.

5.

Lejeren skal drive Jorden paa forsvarlig Maade og i de 3 sidste Lejeaar holde fornøden Kreaturbesætning; men i øvrigt er Driften af Jorden fri. De paa Marken liggende Skovpartier er Lejeren uvedkommende, og han skal finde sig i, at Skovvæsenet i fornødent Fald kører til disse Bevoksninger over Marken, naar det sker paa Tider, da Marken ikke derved beskadiges.

6.

Lejeren skal sørge for Grøfternes forsvarlige Oprensning.

7.

Paa det lejede maa ingen løs Drift finde Sted. Kreaturer skal være forsvarlig tøjrede, i modsat Fald ere Anordningerne om Hegn og Fred anvendelige. Men i øvrigt bliver det Lejers Sag selv at paatale Ufred, som maatte ske saavel i denne som i anden Hensende.

8.

Fremleje af Jord er ikke tilladt uden Skovudvalgets Samtykke.

9.

Lejeren maa ikke holde løsgaaende Hunde. Jagten paa det lejede er Kommunen forbeholdt. Uden Udvalgets Samtykke maa ingen Bygning opføres. Oldsager, der maatte findes i Marken,

skal uden Godtgørelse afleveres til Aarhus Museum. — Lejeren har Ret til uden Vederlag at hente Tang paa Stranden til Gaardens Brug.

10.

Uanset at Lejemaalet er indgaaet uopsigeligt i 7 Aar, skal Kommunen dog til enhver 1. April eller 1. Oktober med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel kunne fordre Dele af det lejede afstaaet til offentlige eller private Formaal imod at yde Lejeren foruden Nedsættelse af Lejeafgiften med 25 Kr. pr. $\frac{1}{2}$ Td. Land eller Dele deraf en Godtgørelse, der i Mangel af mindelig Overenskomst bliver at fastsætte ved Skøn af 2 uvildige Mænd, af hvilke den ene udmeldes af Lejeren, den anden af Skovudvalget.

Dør Lejeren i Lejetiden, have hans Arvinger Ret til at hæve Lejemaalet med $\frac{1}{2}$ Aars Opsigelse til en 1. April.

Skulde Lejeafgiften udeblive udover Forfaldstid, har Lejeren forbrudt sin Ret efter Kontrakten, og Udvalget er da berettiget til straks at bortleje Ejendommen til en anden, uden at Lejeren derved fritages for sine Forpligtelser efter Kontrakten, ligesom han eventuelt vil kunne udsættes af Besiddelsen ved en paa hans Bekostning afholdt Fogedforretning.

Som Ejer:	Som Lejer:
Aarhus Byraads Skovudvalg,	P. Lautrup.
d. 28. Januar 1916.	²⁶ / ₁ 1916.

P. U. V.

D r e c h s e l.

Tilføjelse til § 1:

Et Svinehus, en Vognremise, et Brændsels skur og to Kakkelovne ere anskaffede af den nuværende Forpagter og tilhøre denne saaledes,

at den ny Lejer maa affinde sig med den afgaaende, saafremt han ønsker at overtage disse Genstande.

Som Lejer:

P. L a u t r u p.

26/1 1916.«

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 383—1916). Lejekontrakt med Foreningen »Kvindehjælpen« i Aarhus angaaende **Leje af 2¹/₄ Td. Land af »Hørhaven«:**

»Foreningen »Kvindehjælpen«, Aarhus, erkender herved af Aarhus Kommune at have lejet et Jordstykke paa 2¹/₄ Td. L. af »Hørhaven«s Jorder, Matr. Nr. 24 a af Skaade paa følgende Vilkaar:

1. Lejemaalet tager sin Begyndelse 1. April 1916 og vedvarer, indtil det fra en af Siderne opsiges med ¹/₂ Aars Varsel til en 1. April eller 1. Oktober.
2. Den aarlige Lejeafgift er 52 Kr. pr. Td. L. ialt altsaa 117 Kr., der erlægges halvaarsvis forud paa Aarhus Kæmnerkontor.
3. Lejeren afholder selv Udgiften ved Indhegning af det lejede, ligesom de selv maa sørge for at skaffe sig den nødvendige Adgangsvej til Arealet.
4. Det lejede Jordstykke skal af Lejeren holdes i forsvarlig Drift som Have- eller Avlsjord. Der maa ikke holdes løsgaaende Fjerkræ. Ingen Bygning maa opføres uden Skovudvalgets Samtykke.
5. Fremleje er ikke tilladt.
6. Udgifterne ved Lejemaalets Oprettelse bæres af Lejeren.

Aarhus, d. 10. Januar 1916.

Ellen Schepelern,

f. Wright.«

Toges til Efterretning.

6. (J. Nr. 379—1916). Indstilling fra Sygehusudvalget om Bemyndigelse til uden Licitation at indkøbe en Del **Sanitetsvarer til Kommunehospitalets medicinske Afdeling.**

M o u s t e n oplyste, at der efter Stadsingeniørens Mening var dannet en Ring af de herværende Forhandlere at Sanitetsvarer, og at Udvalget derfor ønskede Bemyndigelse til eventuelt at købe Varerne uden Licitation.

Indstillingen vedtoges.

7. (J. Nr. 1²⁸—1916). Andragende fra Kobbbersmed H. Chr. Hansen om **Tilladelse til Sammenlægning af hans Ejendomme Klostergade 10 og 12.**

Fra Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse forelaa følgende Erklæring:

»Da den ansøgte Sammenlægning paa nærværende Tidspunkt ikke skønnes at kunne have særlig Betydning for Ansøgeren, men derimod vil medføre en væsentlig Hindring for den fortsatte Gennemførelse af Badstuegade til Nørregade; hvorom der for Tiden føres Forhandlinger, kan Udvalget ikke tilraade Byraadet at anbefale det ansøgte.«

Udvalgets Erklæring tiltraadtes.

8. (J. Nr. 211—1916). Indstilling fra Skatteinspektøren angaaende **Ansøgninger fra indkaldte værnepligtige om Eftergivelse af Skat.**

Indstillingen vedtoges.

9. (J. Nr. 367—1916). Indstilling fra Fattigudvalget om, at **Opsynsmand ved Fattiggaarden Morten H. Mortensen konstitueres som Undersøger ved Fattigvæsenet.**

C a r l L a u r s e n forelagde Indstillingen med Bemærkning om, at Mortensen agtede at søge Stillingen som Undersøger, og at han efter Inspektørens Mening egnede sig til den. Man ønskede

derfor at prøve ham i 3 Maaneder. Skulde han saa vise sig egnet, vilde man komme med Indstilling om at give ham fast Ansættelse.

Indstillingen vedtoges.

10. (J. Nr. 371—1916). Andragende fra Gartner Hall om **Tilladelse til midlertidig at tage Bopæl udenfor Byen.**

Kjeld Sørensen oplyste, at Udvalget for Byens Forskønnelse ganske henstillede Sagen til Byraadets Afgørelse. Hall havde allerede lejet Lejlighed udenfor Byen.

N. Joh. Laursen syntes, at man, naar der ingen Lejlighed var til at faa, og det kun var midlertidigt, nok kunde give Tilladelsen.

Jakob Jensen fandt det mærkeligt, at Hall lejede Lejlighed udenfor Byen, da han dog maatte kende de Vilkaar, han var ansat paa.

Samuel sen henstillede at meddele Tilladelsen paa Betingelse af, at Hall forpligtede sig til at betale fuld Skat til Kommunen.

Mikael Johansen stillede Forslag om at nægte Tilladelsen.

Mariane Thomsen støttede Hr. Samuel sens Forslag.

Andragendet kunde ikke bevilges.

11. (J. Nr. 24⁵—1916). Andragende fra Løjtnant af Reserven Karl Kristian Bjørndal Bøstrup om **Fuldmyndighedsbevilling.**

Anbefaledes.

12. Andragende om dansk **Indfødsret** fra:

a. (J. Nr. 15¹⁹—1916). Gartner Johan Balthas Kornmann.

b. (J. Nr. 15¹⁶—1916). Købmand Christian Friderich Theodor Damsgaard.

c. (J. Nr. 15²⁰—1916). Bogholder Sidney Samuel Wood.

- d. (J. Nr. 15¹⁷—1916). Fru Karen Marie Johansen, født Nielsen.
- e. (J. Nr. 15¹⁸—1916) Fabriksarbejder Thomas Nielsen.
- f. (J. Nr. 15²¹—1916). Skræddermester Martin Lastein.

Anbefales.

13. (J. Nr. 12¹⁷—1916). Indstilling om Tildeling af forskellige **Alderdomsunderstøttelser.**

Indstillingen vedtoges.

